

Avalaht>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Dokumentide kättetoimetamine: õigusdokumentide ametlik edastamine

Dokumentide kättetoimetamine: õigusdokumentide ametlik edastamine

Soome

1 Mida tähendab õigustermin „dokumentide kättetoimetamine“ praktikas? Miks on dokumentide kättetoimetamise kohta kehtestatud eraldi normid?

Dokumentide kättetoimetamine tähendab konkreetsele füüsilisele või juriidilisele isikule kinnitamist võimaldaval viisil ja seaduses sätestatud vormis väljastatud teadet. Dokumentide kättetoimetamist reguleerivate eeskirjade eesmärgiks on tagada dokumentide usaldusväärne kättetoimetamine asjaomasele isikule ja kättetoimetamise kinnitamine.

2 Millised dokumendid tuleb ametlikult kätte toimetada?

Enamasti hõlmab kättetoimetamine kohtudokumente, näiteks kohtukutseid ja kutseid tunnistajate ilmumiseks kohtusse. Dokumentide tõendatud kättetoimetamise taotlus ei pruugi olla seotud vaid kohtumenetluses kasutatavate dokumentidega, vaid ka näiteks testamentidega.

3 Kes vastutab dokumentide kättetoimetamise eest?

Kohtumenetluses vastutab dokumentide kättetoimetamise eest enamasti kohus. Asjaomase poole taotlusel võib kohus dokumentide kättetoimetamise kohustuse usaldada sellele poolele, kui kohus peab seda põhjendatuks.

Muudel juhtudel vastutab dokumentide kättetoimetamise eest see pool, kelle huvides on nende kättetoimetamine.

4 Aadressi väljaselgitamine

4.1 Kui lähtuda dokumentide kättetoimetamisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 (kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) kohaselt, siis kas teie liikmesriigi vastuvõtve asutus püüab omal algatusel välja selgitada kättetoimetatavate dokumentide aadressaadi asukohta, kui aadressaadi ei ela enam edastavale asutusele teadaoleval aadressil? Jah. Ringkonnakohtu (*käräjäoikeus*) kohtutäituritel on juurdepääs rahvastikuregistrile, et kontrollida aadresside andmeid.

4.2 Kas välisriigi kohtuasutustel ja/või kohtumenetluse pooltel on võimalik kasutada teie liikmesriigi registreid või teenuseid, mis võimaldaksid välja selgitada isiku kehtiva aadressi? Kui jah, siis millised registrid või teenused on olemas ja milliseid menetlusi tuleks järgida? Kas selle eest tuleb ka tasuda?

Aadressiteenistus (*osoitepalvelu/adresstjänst*) võimaldab otsida peaaegu kõigi Soome alaliste elanike kehtivaid aadresse. Ka välismaal elavate soomlaste aadresse on võimalik leida juhul, kui nad on oma aadressi kohalikus registriosakonnas registreerinud. Aadressiteenistuse andmed põhinevad rahvastikuregistrikeskuses (*Väestörekisterikeskus*) ja kohalikes registriosakondades (*maistraatit*) leiduvatel rahvastikuandmetel. Väljastatakse iga selgelt tuvastatava üle 15-aastase isiku aadress, kui see isik ei ole keelanud oma aadressi avaldamist. Otsing toimub isiku ees- ja perekonnanime alusel. Kasutada võib nii endist kui ka praegust nime. Otsingufiltritena saab kasutada isiku vanust, sünniaega ja praegust või endist elukohta.

Aadressiteenistusse saab pöörduda nii telefoni kui ka interneti teel. Telefoni teel saab aadressiteenistusse pöörduda iga päev kella kaheksast hommikul kuni kümneni õhtul: soome keeles vastatakse numbril 0600 0 1000 ja rootsi keeles numbril 0600 0 1001. Tasu teenuse eest on 1.70 eurot/minut + kohaliku lauatelefonimobiiltelefoni kõne hind ja lauatelefonimobiiltelefoni ooterežiimi hind. See teenus on kasutatav vaid Soomest helistades. Interneti kaudu pakub aadressiteenistus soomekeelset teenust aadressil <http://vrk.fi/en/address-service> ja rootsikeelset teenust aadressil <http://vrk.fi/en/address-service>. Korraga on võimalik otsida 1–20 isiku aadresse. Üks aadress maksab 1.24 eurot ja see tasutakse internetipanga kaudu. Teenus on kättesaadav ka välismaalt, kui päringu tegijal on võimalus kasutada mõne Soome panga internetipanka.

Päringuid aadresside kohta saab saata elektronpostiga ka Helsingi registriosakonda (*Helsingin maistraatti*). Kirjutada võib soome, rootsi või inglise keeles järgmisele aadressile: vtj-otteet.helsinki@maistraatti.fi. Samuti võib päringu Helsingi registriosakonda saata tavapostiga aadressil Albertinkatu 25, 00180 Helsingi, Soome. Selle teenuse hind on 12.50 eurot ühe väljavõtte kohta.

Lisateavet võib leida internetist: <https://www.maistraatti.fi/en/> (soome keeles) ja <https://www.maistraatti.fi/en/> (rootsi keeles).

Otsinguid on võimalik teha ka juriidiliste isikute aadresside kohta.

Soome Patendi- ja Registriametil (*Patentti- ja rekisterihallitus*; PRH) ja Soome Maksuametil (*Verohallinto*) on ühine veebileht <https://www.ytj.fi/>, kus on võimalik teha päringuid äriühingute ja organisatsioonide andmete kohta. Otsida saab soome, rootsi ja inglise keeles. Rohkem teavet võib leida aadressidel <https://www.prh.fi/fi/index.html> (soome keeles), <https://www.prh.fi/sv/index.html> (rootsi keeles) ja <https://www.prh.fi/en/index.html> (inglise keeles).

4.3 Kuidas menetlevad teie liikmesriigi ametiasutused nõukogu 28. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1206/2001 (liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades) alusel saadetud taotlusi, mille eesmärk on välja selgitada isiku kehtiv aadress?

Aadressiandmete hankimisel ei kasutata esmase vahendina nõukogu määruses (EÜ) nr 1206/2001 sätestatud menetlust.

Vt punktis 4.2 kirjeldatud viise Soome üksikisikute ja organisatsioonide aadresside leidmiseks.

5 Kuidas dokumendid tavaliselt kätte toimetatakse? Kas on võimalik kasutada ka alternatiivseid meetodeid (lisaks 7. punktis osutatud asenduskättetoimetamisele)?

Vastavalt kohtumenetluse seadustiku (*Oikeudenkäymiskaari*; 4/1734) paragrahvile 3 toimetatakse juhtudel, kus kohus vastutab kohtumenetluse dokumentide kättetoimetamise eest, need peamiselt kätte postiga. Kiri tuleb saata tähitult kättesaamist tõendava väljastusteatega. Kirja võib saata ka otse üksikisiku kodusele aadressile. Sellisel juhul on kirjale lisatud kättesaamist tõendava teatise vorm, mille saaja peab allkirjastama ja kohtule tagastama.

Kohtumenetlusega seotud dokumentide (välja arvatud kohtukutsed ja esmakordne taotlus vastuse esitamiseks) kättetoimetamine võib toimuda ka lihtkirjaga, mis saadetakse aadressile, mille asjaomane pool on kohtule teatanud. Lihtkirjaga saadetud dokument loetakse saajale kättetoimetatuks seitsmendal päeval pärast postitamist.

Vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 4 võib juhul, kui postiga kättetoimetamine tõenäoliselt ei õnnestu, dokumendid kätte toimetada kohtutäitur.

Vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 2 võib kohus asjaomase poole nõusolekul usaldada dokumentide kättetoimetamise kohustuse sellele poolele, kui kohus leiab, et see on põhjendatud. Sellisel juhul teavitab kohus vastavat poolt dokumentide kättetoimetamise ja kohtule kättetoimetamist tõendava teatise saatmise tähtajast. Vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 4 toimetab dokumendid sellistel juhtudel kätte kohtutäitur.

Kui kohus on vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 4 usaldanud dokumentide kättetoimetamise asjaomasele poolele ning kui seda poolt esindab advokaat või riigi poolt määratud õigusnõustaja, siis võib nimetatud advokaat või õigusnõustaja dokumendid saajale ka isiklikult kätte toimetada. Sellistel juhtudel annab saaja kättesaamist tõendavale teatisele allkirja selle kohta, et on dokumendid kätte saanud. Sellist dokumentide kättetoimetamise viisi ei tohi kasutada kriminaalasjade puhul.

Dokumendid, mis ei ole seotud kohtumenetlusega, toimetab ametiasutuse või üksikisiku palvel kätte kohtutäitur.

6 Kas teie riigi tsiviilmenetluses lubatakse dokumentide elektroonilist kättetoimetamist (kohtu- või kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine elektrooniliste sidevahendite, nagu e-post, internetipõhine turvaline rakendus, faks, tekstisõnum jne abil)? Kui jah, siis millist liiki menetluste puhul on see lubatud? Kas sellise dokumentide kättetoimetamise meetodi kasutamise võimaluse/lubatavuse suhtes kehtivad sõltuvalt aadressaadist (õigusvaldkonna esindaja, juriidiline isik, äriühing või muu ettevõtlussektori liige jne) piirangud?

Kui dokumentide kättetoimetamise eest vastutab kohus ja asi on seotud teatava võlgnevuse kättesaamisega, haldussuhete või rikutud tingimuste taastamise või väljatõstmisega ja kui hageja väidab, et tema arvates ei ole kõnealuses asjas tegemist vaidlusküsimusega, võib vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 3b dokumentide kättetoimetamine toimuda ka telefoni teel. Telefoni teel kättetoimetamisele on kehtestatud lisatingimusena, et see peab arvestama vastava dokumendi mahtu ja kvaliteeti ja et saajat tuleb asjaomases dokumendist teavitada ning ta peab ilma mingi kahtluseta aru saama selle kättetoimetamise tähendusest. Dokumendi kättetoimetamisele telefoni teel peab viivitamatult järgnema sama dokumendi saatmine kirja teel või elektrooniliselt saaja poolt määratud aadressile, välja arvatud juhul kui see on eripõhjustel ilmselgelt tarbetu. Samuti tuleb esitada tõend dokumendi kättetoimetamise kohta telefoni teel.

Kui kättetoimetamise eest vastutab kohus või prokurör, võib vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 3 dokumendi asjaomasele poolele kätte toimetada elektrooniliselt saaja poolt määratud viisil, kui võib eeldada, et saaja saab dokumendist teada ja saadab kättesaamise kohta tõendi tähtaegselt.

7 Asenduskättetoimetamine

7.1 Kas teie liikmesriigi õigusega on lubatud kasutada muid kättetoimetamise viise (nt teate saatmine kodusel aadressil, avalik teavitamine kohtutäituri, postiteenuse või plakatite kaudu) olukordades, kus dokumentide aadressaadile kättetoimetamine on osutunud võimatuks?

Kui kohtutäitur on otsinud dokumentide kättetoimetamise eesmärgil isikut, kelle elukoht on Soomes, kuid pole leidnud ei seda isikut ega kedagi teist, kellel on õigus tema nimel dokumente vastu võtta, ning kui asjaolude põhjal võib eeldada, et isik hoidub kõrvale dokumentide vastuvõtmisest, tohib kohtutäitur vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 7 toimetada dokumendid kätte ükskõik millisele sama leibkonna üle 15-aasta vanusele liikmele, või kui dokumentide saaja on äriühing, siis ükskõik, millisele äriühingu teenistuses olevale üksikisikule. Kui ei ole võimalik leida ühtki ülalnimetatud isikut, antakse dokumendid üle kohalikule politseile.

Kui kohtutäitur on toiminud lõikes 1 sätestatud viisil, peab ta saatma dokumentide saaja aadressile vastavasisulise teate. Dokumendid loetakse kättetoimetatuks pärast seda, kui on postitatud lõikes 2 nimetatud teade.

Käesolevas lõikes sätestatud korda ei tohi kasutada kohtukutse kättetoimetamiseks kriminaalasjas süüdistatavale.

Kui saaja asukoha kohta pole võimalik teavet saada, siis peab kohus vastavalt kohtumenetluse seadustiku (4/1734) paragrahvile 9 korraldama dokumentide kättetoimetamise avaliku teadaande kaudu. Avalikku teadaannet ei tohi kasutada kohtukutse kättetoimetamiseks kriminaalasjas süüdistatavale.

7.2 Kui kasutatakse muid viise, siis kuidas loetakse dokumendid kätte toimetatuks?

Vt vastus küsimusele 7.1.

7.3 Kui kättetoimetamise muu viis seisneb dokumentide teatavas kohas (nt postkontoris) hoiule andmises, siis kuidas sellest aadressaadile teatatakse?

Vt vastus küsimusele 7.1.

7.4 Millised tagajärjed on sellel, kui aadressaat keeldub dokumente vastu võtmast? Kas dokumendid loetakse kätte toimetatuks, kui keeldumine ei olnud õiguspärane?

Kui saaja ei lähe postkontoris toimetatud dokumentidele ja kättesaamist tõendavale teatisele järele või keeldub neid vastu võtmast, siis saadetakse need saatjale tagasi. Sellisel juhul ei loeta dokumente kättetoimetatuks (vt näiteks Riigikohtu (*korkein oikeus*) otsus 50:1997). Samuti ei loeta otse koju saadetud dokumente kättetoimetatuks, kui saaja ei ole kohtule tagasi saatnud allkirjastatud teatist, mis tõendab dokumentide kättesaamist.

Saaja võib keelduda kohtutäituri poolt kättetoimetatud dokumentide vastuvõtmisest ainult siis, kui on täidetud seaduses sätestatud teatavad tingimused.

Saaja võib muu hulgas keelduda selliste dokumentide vastuvõtmisest, mis ei ole soome või rootsi keeles või muus, saajale arusaadavas keeles. (Näited: seadus rahvusvahelise õigusabi andmise kohta kriminaalasjades (*Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa*) või seadus rahvusvahelise õigusabi andmise ja kohtuotsuste tunnustamise ja jõustamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (*Laki kansainvälisestä oikeusavusta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla*)).

Kui dokumentide vastuvõtmisest keeldumine on põhjendatud, tagastab kohtutäitur dokumendid saatjale. Sellisel juhul esitab kohtutäitur kirjaliku tõendi selle kohta, et saaja keeldus dokumente vastu võtmast ning selgitab keeldumise põhjuseid.

8 Välisriigist pärit dokumentide kättetoimetamine postiteenuseid kasutades (määruse artikkel 14)

8.1 Kui postiteenus toimetab teie liikmesriigis aadressaadile kätte välisriigist pärit dokumendi olukorras, kus on tarvis vastuvõtuteatist (määruse artikkel 14), siis kas postiteenus toimetab dokumendi kätte ainult otse aadressaadile või tohib ta kooskõlas siiseriiklike postiteenust käsitlevate normidega toimetada dokumendi kätte ka muule samal aadressil elavale isikule?

Kui kättetoimetatavad dokumendid saadetakse kättesaamist tõendava väljastusteatega kirjaga välismaalt, siis jäetakse need hoiule postkontoris ning saajale saadetakse teade, et ta tuleks neile ise järele. Postkontorist saab dokumendid kätte vaid saaja või tema poolt volitatud isik. Dokumentide kättetoimetamist taotleva poole nõudel tuleb dokumendid üle anda isiklikult saajale.

8.2 Kuidas saab teie liikmesriigi postiteenust käsitlevate normide kohaselt toimetada kätte välisriigist pärit dokumente määruse nr 1393/2007 artikli 14 kohaselt olukorras, kus kättetoimetamise aadressil ei ole eest leitud aadressaati ega ühtegi muud dokumente vastu võtma pädevat isikut (kui see on siiseriiklike postiteenust käsitlevate normide kohaselt lubatud)?

Kui saaja ei lähe postkontoris dokumentidele järele, siis saadetakse need saatjale tagasi.

Sellisel juhul võib saatja edastada dokumendid saaja asu- või elukohajärgsele ringkonnakohtule (*käräjäoikeus*) koos taotlusega need talle kätte toimetada. Ringkonnakohtu kohtutäituri püüavad siis dokumendid saajale isiklikult kätte toimetada.

8.3 Kas postkontor võimaldab dokumentidele teatava aja jooksul järele tulla, enne kui dokumendid kättetoimetamise võimatuse tõttu tagasi saadetakse? Kui jah, siis kuidas teatatakse aadressaadile, et ta peaks postkontoris dokumentidele järele tulema?

Postkontorist saadetakse saajale teade, et ta tuleks talle saabunud saadetisele ise järele. Teates märgitakse ka dokumentidele järeletulemise viimane kuupäev.

Postkontoris hoitakse dokumente nende saabumise nädalale järgneva kahe (2) täiskalendrinädala jooksul.

9 Kas dokumentide kättetoimetamise kohta jääb kirjalik tõend?

Kohtutäitur esitab tõendid dokumentide kättetoimetamise kohta. Ka postiga saadetud dokumentide kättetoimetamise kohta esitatakse tõendid.

10 Mis saab siis, kui aadressaat ei saa mingil põhjusel dokumente kätte või kui kättetoimetamisel rikutakse seadust (nt kui dokumendid toimetatakse kätte kolmandale isikule)? Kas kättetoimetamine võib sellest hoolimata kehtida (nt kas seadusrikkumist saab heastada) või tuleb dokumendid uuesti kätte toimetada?

Kui dokumendid toimetati kätte ebaõigesti ja asjaomane isik ei ilmu kohtusse või ei esita temalt nõutud kirjalikku vastust, tuleb dokumendid uuesti kätte toimetada. Väiksema vea korral ei ole vaja dokumente uuesti kätte toimetada.

Kui asjaomane isik väidab, et dokumendid toimetati kätte ebaõigesti, peatatakse asja arutamine, välja arvatud juhul, kui oli tegemist väiksema veaga.

11 Kas dokumentide kättetoimetamise eest peab maksma? Kui jah, siis kui palju?

Dokumentide kättetoimetamine kohtutäituri poolt maksab 60 eurot.

Viimati uuendatud: 26/09/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.